

φορὰν καὶ νὰ μειδιάσῃ, ὅτε κατὰ κακὴν τύχην συνητήθημεν μετὰ τοῦ κ. Μωτέρνη, ἰππεύοντος μετὰ δύο φίλων του καὶ δύο κυριῶν. Οὗτοι ἠκολούθουν τὴν αὐτὴν ὁδόν, ἀλλὰ βαδίζοντες ταχύτερον ἡμῶν μᾶς ἐξέπερασαν χαιρετήσαντες. Εἰς τὸ χαιρέτημα τοῦ κ. Μωτέρνη οὐδὲν παρετήρησα διάφορον τοῦ συνήθους, ὥστε πολὺ ἐξεπλάγην ἀκούσας τὸν κ. Βρεῦλῆν νὰ ψιθυρίζῃ: — Τοῦτο ἦτο ἀναίθεια καὶ ποταπότης. — Ὁ Γεώργιος, ὅστις εἶχεν ὠχριάσει κατὰ τὴν συνάντησιν, ἐστράφη ἀμέσως πρὸς τὸν κ. Βρεῦλῆν ἐρωτῶν: — «Ποῖον τοῦτο; Περὶ τίνος ὀμιλεῖτε; — Ὁμιλῶ περὶ τῆς ἀθαδεΐας τοῦ κ. Μωτέρνη. — Παρενέβην ἀμέσως ἐπιπλήττων τὸν κ. Βρεῦλῆν διὰ τὴν ἐριδομανίαν του, καὶ βεβαιῶν ὅτι οὐδ' ἔγνος παρετήρησα προκλήσεως εἰς τὴν συμπεριφορὰν ἢ τὴν ἔκφρασιν τοῦ προσώπου τοῦ κ. Μωτέρνη, ἀλλ' ὁ Βρεῦλῆς μὲ διέκοψε κράζων. — Ἄν ἦνοιγες τοὺς ὀφθαλμοὺς θὰ ἔβλεπες ὅτι ὁ ἀχρεῖος ἐκεῖνος ἐγέλασεν εἰρωνικῶς κυττάζων τὸν κ. Γεώργιον. Διατί θέλεις νὰ καταπῆθῃ ὁ φίλος μας ὕβριν τὴν ὁποῖαν οὐτε σὺ οὐτ' ἐγὼ δὲν θὰ κατεπίνομεν; — Πρὶν τελειώσῃ ἡ φράσις αὕτη, ὁ Γεώργιος ἐδίωκε καλπάζων τὸν κ. Μωτέρνην.

— Ἐτρελλάθης; εἶπα εἰς τὸν Βρεῦλῆν, ὅστις ἐζήτηε νὰ μὲ κρατήσῃ, τί σημαίνει αὕτη σου ἡ ἐφεύρεσις; — Σημαίνει ὅτι ἦτο ἀνάγκη νὰ εὐρωμεν μίαν οἰανδήποτε διασκέδασιν διὰ τὸν δυστυχεῖ φίλον μας, τὸν ὁποῖον κατατρώγει ἡ λύπη. Χωρὶς νὰ χάσω καιρὸν εἰς ἀπάντησιν ἀπεσπάσθην ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ Βρεῦλῆ καὶ ἔτρεξα κατόπιν τοῦ Γεωργίου. Ἄλλ' ὁ ἵππος του ἦτο ταχύτερος τοῦ ἰδικοῦ μου, ὥστε ἀπέιχον ἀκόμη περὶ τὰ ἑκατὸν βήματα, ὅταν ὁ φίλος μας ἔφθασε τὸν κ. Μωτέρνην, ὅστις βλέπων αὐτὸν ἐρχόμενον εἶχε σταματήσει. Μοὶ ἐράνη ὅτι ἀνηλλάγησαν ὀλίγα τινὲς λέξεις, καὶ εὐθὺς ἔπειτα εἶδον τὸν Γεώργιον ὑψοῦντα τὴν μαστιγὰ καὶ δις ἢ τρίς ῥαπίζοντα κατὰ μέσον πρόσωπον τὸν κ. Μωτέρνη, μὲν δὲ ἐπροσθάσαμεν ὁ κ. Βρεῦλῆς καὶ ἐγὼ νὰ τοὺς χωρίσωμεν.

Μετὰ τοιαύτην σκηνὴν ἀδύνατον ἦτο ν' ἀποσπασθῆ ἡ μονομαχία. Οἱ δύο συνοδοὶ τοῦ κ. Μωτέρνη μᾶς συνώδευσαν εἰς τὸν πύργον πρὸς κανονισμόν τῶν ὄρων αὐτῆς. Ἡ ἐκλογὴ τοῦ ὄπλου ἀνῆκεν ἀναντιρρήτως εἰς τὸν ῥαπισθέντα, βλέποντες ἐν τούτοις τοὺς μάρτυρας αὐτοῦ διαστάζοντας ἢ ἀδιαφοροῦντας περὶ ταύτης, ἠρωτήσαμεν περὶ τούτου τὸν κ. Γεώργιον, ὅστις ἐπροτίμησεν ἀμέσως καὶ ἀδιστακτικῶς τὸ ξίφος. — «Διχτὶ τὸ ξίφος, ἠρώτησεν ὁ κ. Βρεῦλῆς, ἐνῶ σὲ γνωρίζω κάλλιστον σκοπευτὴν; Εἶσαι ἄρα βέβαιος ὅτι μεταχειρίζεσαι κάλλιτερα τὸ ξίφος; Πρόσεξε, δι' ὄνομα Θεοῦ, μὴ γελασθῆς, διότι πρόκειται περὶ μονομαχίας θανατηφόρου — Οὐδόλως ἀμφιβόλλω περὶ τούτου, ἀπεκρίθη ἡσύχως ὁ Γεώργιος, ἀλλὰ προτιμῶ τὸ ξίφος, ἐφ' ὅσον εἶναι τοῦτο δυνατόν». Ταῦτα ἀκούσαντες ἐδικαιούμεθα νὰ θεωρήσωμεν ὡς εὐτύχημα τὴν ἀποδοχὴν παρὰ τῶν μαρτύρων τοῦ ξίφους, ὥρα δὲ τῆς συναντήσεως ὠρίσθη ἡ ἐνάτη τῆς ἐπιούσης.

Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας ὁ κ. Γεώργιος ἐπέδειξε ἀταραξίαν καὶ ἐκ διαλειμμάτων εὐθυμίαν, ἧτις ἐξεπλήττε πρὸ πάντων τὴν κυρίαν Μα-

λουέ, εἰς τὴν ὁποῖαν ἀπεκρύπτομεν τὸ τελευταῖον ἐπεισόδιον. Ὁ φίλος σας ἀπεσύρθη τὴν δεκάτην. Ἰδὼν ὅτι εἶχεν ἀκόμη φῶς τὰ μεσάνυκτα ἐπῆλθον εἰς τὸ δωμάτιόν του, ὠθούμενος ἀπὸ τῆς πρὸς αὐτὸν ἀγάπης μου καὶ τινος ἀνησυχίας. Ἐκεῖνος ὁμως ἦτο ἡσυχώτατος καὶ ἐσφράγιζεν ἐπιστολάς, τὰς ὁποίας μοὶ ἔδωκε λέγων. — «Ἐτελειώσα τὰς ὑποθέσεις μου, καὶ τώρα θὰ κοιμηθῶ μακαριῶς».

Πρὶν τὸν καλονυκτίσω ἐθεώρησα καθήκόν μου νὰ δώσω εἰς αὐτὸν συμβουλὰς τινὰς περὶ τῆς χρήσεως τοῦ ξίφους, τὰς ὁποίας ἤκουεν ἀπροσέκτως καὶ διέκοψεν αἰφνιδίως τείνων μοι τὸν βραχίονα — «Ἐξετάσατε, εἶπε, τὸν σφυγμὸν μου». Οὗτος ἦτο τῷ ὄντι κανονικώτατος ἀποδεικνύων πραγματικὴν τοῦ φίλου μας τὴν γαλήνην καὶ εὐδιαθεσίαν. Τὸν ἠσπάζθη καὶ τὸν ἀφῆκα νὰ κοιμηθῆ.

Τὴν ἐπιούσαν πρὸ τῆς ἐνάτης εὕρισκόμεθα ὁ κ. Γεώργιος, ὁ κ. Βρεῦλῆς καὶ ἐγὼ εἰς τὸν ὀρισθέντα τόπον, ὅπου προσῆλθε σχεδὸν συγχρόνως ὁ κ. Μωτέρνης μετὰ τῶν δύο μαρτύρων του. Τὸ ποῖον τῆς ὕβρεως καθίστανε ματαίαν πᾶσαν ἀπόπειραν διαλλαγῆς, ὁ δὲ ἀγὼν ἤρχισεν ἀμέσως. Ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς παρετηρήσαμεν ὁ κ. Βρεῦλῆς καὶ ἐγὼ μετ' ἀπεριγράφτου ἀπορίας καὶ αγωνίας, ὅτι ὁ κ. Γεώργιος, ὁ ἐπιμεῖνας εἰς τὴν προτίμησιν τοῦ ξίφους, ἦτο τελείως ἄπειρος τοῦ χειρισμοῦ αὐτοῦ. Τὴν διασταύρωσιν τῶν λεπίδων διεδέχθη σιὰ μόνον συμπλοκῆς, κατὰ δὲ τὸν τρίτον ξιφισμὸν ὁ φίλος μας κατέπεσε φέρων θανάσιμον τραῦμα εἰς τὸ στήθος. Ὅταν τὸν ἐσήκωσα εἰς τὰς ἀγκάλας μου ὁ θάνατος ἐπήρχετο ταχύς, μὲν δὲ ἐπρόφθασε νὰ σφίξῃ τὴν χεῖρά μου καὶ νὰ μὲ εἶπῃ: «Εἰπέτε εἰς τὸν Παῦλον ὅτι τὸν ἀγαπῶ, ὅτι δὲν θέλω νὰ μ' ἐκδικηθῆ καὶ ὅτι ἀπέθανα εὐτυχῆς».

Οὐδὲν ἔχω νὰ προσθέσω εἰς τὴν ἀνωτέρω διήγησιν, τὴν ἱκανῶς μακρὰν καὶ ἐτι μᾶλλον ὀδυνηράν. Ἐνόμισα καθήκόν μου νὰ σᾶς ἐκθέσω πᾶσας τὰς λεπτομερείας ταύτας, ὅπως δυνηθῆτε νὰ παρακολουθήσετε μέχρι τῆς τελευταίας αὐτοῦ στιγμῆς τὸν βίον τοῦ φίλου, τὸν ὁποῖον τόσον πολὺ καὶ τόσον δικαίως ἠγαπήσατε. Γνωρίζετε ἤδη τὰ πάντα καὶ αὐτὰ ἀκόμη, ὅσα δὲν ἐθεώρησα ἀναγκαῖον νὰ σᾶς εἶπω.

Ὁ φίλος μας ἀναπαύεται πλησίον τῆς. Πιστεύω, Κύριε, ὅτι θὰ ἔλθετε καὶ σᾶς περιμένω. Θὰ κλαύσωμεν ὁμοῦ τὴν τύχην τῶν δύο τούτων φιλότατων ὄντων, τῶν ἐξ Ἰσου ἀγαθῶν καὶ ἐρασιμῶν, τὰ ὁποῖα εἰς τὸ ἄνθος τῆς νεότητος κατέβαλεν ὁ ψυχικὸς πόνος.

Ἡ ΖΩΗ ΕΝ ΕΠΑΡΧΙΑΙ

ΜΕΓΑΛΗ ΕΒΔΟΜΑΣ

Διὰ τὸν ἐπαρχικὸν βίον ἡ Μεγάλῃ ἐβδομάς ἔχει μεγάλην σπουδαιότητα. Δι' αὐτῆς ὁ βαρὺς καὶ κοπιώδης βίος τῆς μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, καθ' ἣν τὰ σώματα καὶ αἱ ψυχὰ ὑπεβλήθησαν εἰς τοὺς μέχρις ἀποκηνώσεως μύθους τῆς σποράς καὶ τῆς καλλιέργειας, καὶ εἰς τὴν ἀμειλικτον νηστείαν, ἀποκτᾶ μικρὰν ἀνεσιν, ἀφοσιούται ὁλόκληρος εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἐπιδίδεσθαι κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ Πάσχα εἰς τὸν ἕμερον

τῆς ζωῆς, νέας δυνάμεις ἀναλαμβάνων, πρὸς νέους ἀγῶνας προαλειφόμενος. Ἡ ἐργασία μάλιστα ἐπιτρέπεται καὶ ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ ὑπὸ τῆς συνηθείας μέχρι τῆς μεγάλης Τετάρτης. Ἀπὸ τὴν μεγάλην Πέμπτην ἰδίως, πᾶσα ἐργασία, πᾶς μόχθος, πᾶν ἐμπόριον, πᾶσα συμπεροντική ἀπόπειρα, θεωρεῖται καθαρῶς μεγίστη ἀσέβεια. Τὰ καταστήματα καὶ τὰ ἐργαστήρια μένου ἀκόμη ἀνοικτά, πρὸς ἄγρον μὲν ἀγοραστῶν, καὶ ποικιλώτερα καὶ ἐλκυστικώτερα ἐπιδεικνύουσι τὰ ἀντικείμενά των, ἀλλ' οὐδεμίαν ἀπόπειραν ἐργασίας βαρείας ἐπιχειροῦν. Ἐννοεῖται ὅτι ὑπάρχουν καὶ τινες κερδοσκοποὶ ἀσέβεις, οἵτινες εἰς τὰς ἀνάγκας μᾶλλον τῶν πελατῶν τῶν ἐνδίδοντες, ἢ εἰς τὸν κλισμὸν τοῦ συμφέροντος, καὶ τὸν πόνον τῆς ἐργασίας, ἀψηφῶν πᾶσαν μεμψιμοίρον μεμψὴν τῶν πολυασχόλων ἀέργων, καὶ ἐξαχόλουθον ἤσυρον τὴν δουλειάν των, καὶ τὰ νυκτέρια των. Εἰς αὐτὴν τὴν ἐξάφαισιν ὑπάγονται ὡς ἐπιτοπολὺ οἱ ραφτάδες, οἱ τσαγκάρηδες καὶ ἡ συντροφία των. Οἱ ἐπιλοιποὶ ἐργατικοί, οἱ ἀπὸ τῆς πρωΐας τῆς μεγάλης Πέμπτης κηρύσσοντες τελείαν ἀπεργίαν εὐρίσκουν περίστασιν νὰ ἐπιδείξουν τὴν ἰδιόζουσαν ἰκανότητά των εἰς τὴν κατασκευὴν διαφόρων καὶ ποικιλοσχῆμων πυροτεχνημάτων, μεταβαλλόμενοι κατ' αὐτὰς τὰς ἡμέρας εἰς αὐτοσχέδιους πυροτεχνηματίας. Οὕτω ἔλα τὰ ραφτόπουλα, καὶ τοῦ αὐτοῦ εἶδους τὰ κοπέλλια πληροῦσι τὰς ἐπαρχιακὰς αὐλάς θορύβου, προστρέποντα εἰς πυκνοὺς ὀμίλους μὲ πελωρίας μυλόπετρας τὴν πυρίτιδα, δένοντα τὰ χάρτινα χαλκονύνια, καὶ τὰς παρεμφερεῖς βροχέτας καὶ τράκας, γερμίζοντα ὀλόκληρα δερμάτινα σακκίδια ἐξ αὐτῶν, προωρισμένον ὄλον νὰ καῶσι πλουσιοπαρόχως, κατὰ τὴν μεσονύκτιον περιφορὰν τοῦ Ἐπιταφίου, καὶ νὰ ριφθῶσι μανιωδῶς μεταξὺ ἀντιπάλων στρατοπέδων, ἄτιχα τὴν πρωΐαν τοῦ μεγάλου Σαββάτου οὐκ ὀλίγα θύματα θ' ἀριθμῶσι.

Τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὸ ἐπίσημον τῆς μεγάλης ἑβδομάδος ἀναρτάνεται ἀπὸ τῆς ἑσπέρας τῆς μεγάλης Πέμπτης. Τὰ δῶδεκα εὐαγγέλια, τὰ μέχρι βαθείας νυκτὸς παρατεινόμενα καὶ ἢ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ἐξάρτησις τοῦ ὀμοιωμάτος τοῦ Χριστοῦ προσδίδον τὴν ἐσπέραν ἐκείνην γενικὴν ἐκπλήξιν, γενικὸν πένθος, γενικὴν κατῆφειαν. Ὅλοι θὰ φιλοτιμηθῶν νὰ τρέξουν ἀπὸ δύσεως ἡλίου εἰς τὰς ἐκκλησίας, καὶ αὐτοὶ οἱ πλέον ἄθροισι, οἱ παρὰ τῶν πολλῶν πιστῶν, ὡς φραμασόνοιο χαρακτηριζόμενοι, δὲν θὰ λείψουν ἀπὸ τὸν νυκτερινὸν ἐκκλησιασμόν. Πρόθυμοι θὰ τρέξουν ἐν πυκνῷ συνωστισμῷ εἰς τὸν γυναικωνίτην αἱ λυγερὰ καὶ τὰ γραΐδια, μὲ τὴν ἀένανον κίνησιν τῶν στεγῶν των χειλέων πρὸς ἐπανάληψιν τῶν ψαλμῶν πρόθυμοι θὰ σπεύδουν νὰ πληρῶσουν τὸν ναὸν πάσης τάξεως καὶ πάσης ἡλικίας ἄνδρες καὶ παιδία. Τὰ τελευταῖα μάλιστα διακρινόμενα διὰ τὴν καταπληκτικὴν ἔφοδόν των ἐπὶ πάσης γωνίας καὶ πάσης ἄκρας τῆς ἐκκλησίας, ἀδημονοῦντα διὰ τὴν ἀτελείωτον παράτασιν τῆς ἀκολουθίας, συναθροίζονται συνήθως κατὰ πυκνοὺς ὀμίλους καὶ ἀνάπτοντα ὀλόγυρά των πολυάρθρα κηρία διηγῶνται κατὰ σειράν ἕκαστον ἀπὸ ἐν περιπετειῶδες παραμῦθι, συντομεύοντα οὕτω τὰς μακρὰς ὥρας, καὶ ἀποδιώκοντα τὸν βαρύνοντα τὰ βλέφαρά των ὕπνον. Καὶ ὅταν ὁ Χριστὸς μετὰ τὸ ἕκτον εὐαγγέλιον κρεμασθῇ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, καὶ ἀντηγήσουν πενθίμως οἱ κώδωνες ἀνὰ μέσον τῆς νυκτερινῆς σιγῆς, πᾶσα ἐνασχόλησις καὶ ἐργασία παύει πλέον τελείως, τὰ καφενεῖα καὶ τὰ οἶνοπωλεῖα ἐξαρτῶσι κεκλιμένως τὰς εἰκόνας των ἐπὶ τῶν τοίχων, ἐπὶ τῶν μπιλιάρδων αἱ στέκες σχηματίζουσι ὀρθίοντας, ἐπ' αὐτῶν κρεμάται ὁ φάντης καὶ ἡ δάμα,

γενικὴ ἐπέρχεται ἡ νηστεία, καὶ ὑπάρχουν ἄνθρωποι, καὶ ἰδίως γυναικάρια καὶ γραΐδια, μοχθοῦντα νὰ ἐξασφαλίσουν μίαν γωνίαν εἰς τὸν Παράδεισον, διὰ νηστείας ἀπολύτου μέχρι τῆς ἡμέρας τοῦ Πάσχα. Καὶ ὅταν τὰ πλήθη διαχυθῶν πέραν τοῦ μεσονυκτίου εἰς τὰς ὁδοὺς, ἐπιστρέφοντα μὲ τὰ ἀπαράτητα μικρὰ φαναράκια των—τὴν αἰσθητὴν αὐτὴν ἀκάμνησιν παρωχημένων χρόνων—θὰ εὐρουν τὰς ὁδοὺς πλημμυρισμένας ἀπὸ ὀλόκληρα ποίμνια, θρηνωδῶς βελάζοντα, ὡς νὰ προμαντεύουσι τὴν μέλλουσαν θυσίαν των κατὰ τὴν γενικὴν σφαγὴν τῆς Κυριακῆς. Καὶ μάλιστα ἡ αὐγὴ τῆς ἐπαύριον ἀναλάμψῃ, οἱ πολυάσχολοι ἐκ τῶν πολλῶν ψωνίων τῆς ἡμέρας οἰκογενειάρχαι θὰ διαχυθῶν εἰς τοὺς δρόμους, εἰς τὰς πλατείας καὶ τὴν ἀγορὰν, καὶ θὰ περιέλθουν κοπάδια, καὶ θὰ γυρίσουν αὐτοσχέδια μανδριά, καὶ θὰ ἐπιθεωρήσουν ἑκατοντάδας ἀρνίων, ἕως ὅτου ἐκλέξουν τὸ ἀπαραίτητον θῦμα τοῦ Πάσχα, τὸ μετὰ τσοαύτης πομπῆς ὀδηγούμενον εἰς τὴν οἰκίαν, ὅπου ἐξάλλος τὸ ὑποδέχεται ὁ παιδικὸς κόσμος. Καὶ μετὰ τὸν ἄρνον, ἡ ἀγορὰ τῶν κηρίων διὰ τὸν Ἐπιτάφιον καὶ τὴν Ἀνάστασιν, καὶ μετὰ τὰ κηρία ἡ ἀγορὰ τῶν καινουργῶν ἐνδυμάτων, καὶ ὑποδημάτων, καὶ πύλων τῶν πολυαριθμῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας καὶ τῶν ὑπηρετῶν τῆς, καὶ τέλος κίνησις καὶ ζωηρότης ἐξαιρετικὴ διὰ τὴν ἐπαρχιακὴν ἀγορὰν καὶ τοὺς τακτικούς καὶ ἐκτάκτους φοιτητάς τῆς. Ἀπὸ τὸ ἀπόγευμα τῆς μεγάλης Παρασκευῆς ἐκδηλοῦται ἡ ποιητικώτερα χροιά τῆς μεγάλης ἑβδομάδος. Ὁ γλυκὺς ἤχος τῶν σημάντρων προκαλεῖ ἀπὸ τῆς δευτέρας ὥρας εἰς τὸ σπρώσιμιο τοῦ Ἐπιταφίου τὸ πλῆθος. Αἱ λυγερὰ θὰ φιλοτιμηθῶν νὰ μαθήσουν τοὺς κήπους των καὶ τὰ βασιλικὰ των, νὰ κἀμουν μεγάλας πλουσιωτάτας ἀνοδέσμας ἀπὸ τὰ μεθυστικά ρόδα τοῦ Ἀπριλίου, θὰ ἐνδυθῶν τὰ κομψότερα καὶ ἐλκυστικώτερα φορέματά των, καὶ θὰ μεταβῶσιν εἰς τὰς ἐκκλησίας, καὶ θὰ σκορπίσουν ἐπὶ τῶν ἐπιταφίων τὰς ἀνοδέσμας των, καὶ θὰ διαχύσουν ὀλόγυρά των τὴν ζωὴν καὶ τὴν κίνησιν. Ἐκεῖ θὰ τρέξωσι καὶ οἱ ἀφελεῖς χωρικοὶ καὶ οἱ κομφεῦόμενοι ἐπαρχιωταί, ἐκεῖ θὰ γίνῃ φοβερὰ ὄγλοσθῆ, καὶ θὰ ἀνταλλαγῶν σημαντικὰ βλέμματα, καὶ σημαντικώτεροι ψυθουρισμοὶ ὑπὸ τὸν ἄσπασμόν τοῦ Ἐπιταφίου, καὶ θὰ ἐπιδειγθῶν μαργαριταρένια δόντια ὑπὸ μειδιῶντα χεῖλη, καὶ θὰ λιγωθῶν ἐξ ἐρωτοτροπίας γλυκεῖς ὀφθαλμοί, καὶ θὰ διαδοθῶν τῆς μιᾶς τὰ κρυφὰ, καὶ τῆς ἄλλης τὰ φανερά, καὶ θὰ λεχθῶν, καὶ θὰ φλυαρήσουν τόσα, καὶ τόσα, ἐπωφελοῦμεναι τῆς ἐκτάκτου ἐπίσης εὐκαιρίας, καθ' ἣν εὐρίσκονται μεταξὺ καὶ ἀπέναντι τόσων φίλων, καὶ τόσων ἀντιζήλων. Καὶ αἱ περιπλανήσεις ἀπὸ ἐκκλησίας εἰς ἐκκλησίαν, καὶ ἢ ἐξαιρετικὴ κίνησις διὰ τὴν πόλιν θὰ ἐπιταθῇ πολὺ μετὰ τὴν δύον τοῦ ἡλίου. Τότε εἰς τοὺς ναοὺς δὲν θὰ ἐναπομείνωσιν εἰμὴ τὰ φιλοθρησκότερα γραΐδια, ἐκπληροῦντα τὸ τᾶξιμόν των νὰ κοιμηθῶν ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν ἐπιταφίων, καὶ δίδοντα εὐκαιρίαν εἰς τὰς μάγικας νὰ γελάσωσι τόσον πολὺ μὲ τὴν ἀλληλορραφήν τῶν ἐσθῆτων των, καὶ μὲ μυρίας ἄλλας περιπετείας, ὅσας ὑφίστανται ἐκ τοῦ ἐφευρετικῶν πνεύματος τῶν τρελλοπαίδιων τῶν στοιβαζομένων πέριξ τῶν ἀνημμένων πυρῶν ἔξω τῶν ἐκκλησιῶν. Μετὰ τὸ μεσονύκτιον ἀρχίζει πάλιν ὁ συνωστισμὸς εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Τὰ στασίδια τῆς πληροῦνται, ὁ στενὸς τῆς χῶρος γερμίζει μέχρις ἀσφυξίας καὶ ἐν μέσῳ τοῦ παρατεταμένου βηγῆος καὶ χασμημάτων ἀνθρώπων μάλιστα ἐγκαταλειψάντων τὴν στρωμνὴν των, ψάλλεται ὁ Ἐπιτάφιος, πλείστον ὅσον ἐκ τῶν ἐκκλησιαζομένων προσφερομένων βοηθῶν εἰς τὴν ὁδὴν «Ἡ ζωὴ ἐν τάφῳ». Καὶ ὑπὸ τὰ πρῶτα μειδιάματα τῆς

αύτης ὁ Ἐπιτάφιος ἀνυψούμενος ἐπὶ τῶν ὤμων τῶν ἱερέων, μὲ πομπὴν καὶ μὲ παρατάξι, μὲ ἀκολουθίαν ἀπέιρου πλήθους, μὲ συνοδίαν δεκάδος στρατιωτῶν, καὶ διαδὸς βραγχίων σαλπίγγων, περιφέρεται ἀνά τοὺς κυριωτέρους δρόμους τῆς πόλεως, κατακλιόμενος ὑπὸ τῶν ἀτελευτήτων ἐκρήξεων φοβερῶν πυροτεχνημάτων. Ἀλλοίμονον ἂν δύο Ἐπιτάφιοι διαφόρων ἐκκλησιῶν συναπαντηθοῦν. Τὴν ἐπομένην πολλὰ θύματα θὰ ἀριθμῆ ἡ ἀστυνομία τῆς πόλεως. Κραταῖα μάχη συνάπτεται μεταξύ τῶν ἀντιθέτων ἐκκλησιαζομένων, αἱ ροκέτες, τὰ χαλκούνια ἐκρήγνυνται μαινιδῶ, βούζου μαινόμενα, περιστρέφονται ταχύτατα, διασκορπίζουσι εἰς τὸ σκότος τῆς νυκτὸς φωτεινοτάτην πληθῶραν σπινθήρων καὶ παρασύρουσι καὶ ἀφανίζουν μὴ φειδόμενα οὐδὲ ῥάσων ἱερέων οὐδ' αὐτῶν τῶν χρυσῶν κροσσῶν τοῦ ἐπιταφίου, καὶ κατακλινοῦσι πᾶν τὸ προστυχόν... Ἐημερόνει τέλος τὸ Σάββατον, ἐπέρχεται ἡ Ἀνάστασις. Χριστὸς Ἀνέστη! καὶ ὅλα τὰ σκωριασμένα ὄπλα σκούζουσι λυσσωδῶς, ὅλα τὰ ἄχρηστα πηλῖνα ἀγγεῖα θραύονται διὰ τὸ πείσμα τῶν Ἑβραίων ἐπὶ τῶν λιθοστρώτων, καὶ μὲ τὴν πρώτην σφαγὴν τῶν πρώτων ἀμυνῶν, τῶν προωρισμένων νὰ ψηθοῦν πανηγυρικῶς σήμερον ἐπὶ τῶν πυρῶν τοῦ Πάσχα, καὶ μὲ τὸ πρῶτον ῥάντισμα τοῦ χυνομένου αἵματος ἢ βαρεῖα σκιά τῆς Τεσσαρακοστῆς ἐξαφανίζεται πρὸ τῶν κοκκίων αὐγῶν τοῦ Πάσχα καὶ τῶν ἐγκαρδίων φιλημάτων τῆς Ἀγάπης.

ΕΠΑΡΧΙΩΤΗΣ

ΦΙΛΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ἀγαπητέ μου,

Περνοῦσα τὸ δρόμο τῆς Κηφισιδῆς κοντὰ ἐπὶ τῆς γωνίας τοῦ βασιλικοῦ κήπου βλέπω ἀνθρώπους μαζεμένους· ὅλοι εἶχαν τὰ μάτια τους προσηλωμένα κάτω κάποιος, εἶπα, κάτω θὰ ἔπαθε τίποτε μαχαιριές, τίποτε μεθύσι, τίποτε ἀρρώστια, τὰ συνειδησιμὰ καὶ πλησίασα. Κ' εἶδα ξεπλωμένο κατὰ γῆς ὄχι ἀνθρώπον ἄλλο πλάσμα· ἓνα ἄλογο. Πεποιημένο ἦταν ἔσο ξερβὶ πλεονό· βαρεῖα βαρεῖα τὸ κεφάλι του ἐστὶ λάσπη παραιτημένο, σὰ σφιχτοκαρφωμένο ἐπὶ τῆς τῆς κορμὶ του μονάχα σάλευεν ἀπὸ στιγμή σὲ στιγμή σὰν ἀπὸ βαρῶν ἀγῶνα· σὰ νὰ γύρευε νὰ ξεκασάνη, νὰ λυρωθῆ, νὰ ξεκασηκωθῆ τοῦ κάκου, τοῦ κάκου· συντριμμένα τὰ κόκαλά του, πόνος τόσφαξε, μαρτύριο τόπνιγε. Τέντονε τὰ πόδια καὶ κῆπον κῆπον τ' ἀνασῆκωνε τὸ ἐν' ἀπὸ τὰ πσινά του, τὸ δεξί, καὶ τὸ κουνούσε ἀργὰ δὴν τρεῖς φορές· ἔλεγε πὼς κάποιον ἔκραξε· καὶ πάλι τὸ ξεράριζεν ἀδοῦλευτο, κ' ἔμενεν ἀκίνητο· Ἦταν ἔσο τραυμὰ μ' ἄλλα δύο γλύστηρε κ' ἔπεσε· καὶ πέφτοντες χτύπησε τὰ σίδερα τοῦ σύντριψαν τὴ ραχοκοκαλιά· τᾶλλα δὴν συντροφία του τὸ πάτησαν καὶ αὐτὰ κατὰ, τ' ἀποτελείωσαν. Τάβγαλαν ἔξω ἀπ' τὴ γοαμῆ, τὸ τραυμὰ μὲ τᾶλλα τράβηξε τὸ δρόμο του. Τὸ χτυπημένο ὦρα τὴν ὦρα ἔπεφτε σὲ πὺ μεγάλο βύθος· τοιγῶν του οἱ μαζωμένοι κῆττασαν, φλωρούσαν, χωράτεναν, γελούσαν. Κ' ἐκεῖ μπροστὰ ἔσο μάτια τους τὸ πλάσμα τοῦ Θεοῦ ψυχομαχοῦσε κ' ἔδινε τοῦ λογικοῦ τὸ ἄλογο τὸ πλέον ἀξιόμιμητο, τὸ πλέον ἱερὸ παράδειγμα· πὼς νὰ ξη κανεῖς καὶ πὼς νὰ πεθαίνη! Τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς δὴν τὸν φοβήθηκε τὴ Μοῖρα τὴν ἀκίνητη νὰ τὴ νικήσῃ δὲ στοχασθῆκε τρελλά· σὰ στοικὸς φιλόσοφος ὑπόμεινε τὴν πίκρα· σὰ στοικὸς φιλόσοφος ἔμεινε μακρὰ ἀπὸ τὴν κακίαν. Ἀπάνου ἐπὶ δουλιὰ τὸ χτύπησεν ὁ κεραννὸς τῆς Μοῖρας· ἀλλοίμονο αὐτὸν ποῦ πέση· ἔχθροι τοῦ γίνοντ' ὅλοι, ξένοι

καὶ δικοί· ἔτσι, τὰ συντροφία του δὴν τοῦδωσαν βοήθεια· μάλιστα τοῦ ἔκαμαν κακό· δεμένα κ' αὐτὰ, τράβηξαν ἐνήμπορα τὸ δρόμο τους ὅσο ποῦ νᾶρθ' ἡ ὦρα τους. Ἐπεσεν ἦσχα ἦσχα, χωρὶς φωνή, χωρὶς κλύματα, χωρὶς τινάγματα· μὴ οἱ ἴδρωτος τῆς ἀγωνίας χύθηκεν ἀπάνου του προτοῦ στεγνώση ὁ ἴδρωτας τῆς ἐργασίας. Νόμιζες ὄχι πὼς βασιλεύεται συντριμμένο καὶ χαροπολεμᾷ· θαροῦδες πὼς ἀπλώθηκε νὰ ξεποστᾶση καὶ ἄθελα τὸ πῆρε ὁ ὕπνος· ἔζησε σὰ μάρτυς καὶ πέθανε σὰν ἦρας· μ' ἄθελα ψιθύρισα· Ἄνθρωπε, παραδειγματίσου! Ο ΦΙΛΟΣ ΣΟΤ.

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

ΕΞΟΡΚΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΝΙΧΤΟΥΡΑ

Κόπικε, γιατρέ μου, τὸ ἀπὸ δὴν νὰ ἔδης τὸ Δημήτρη μου, μοὶ ἐφώναξε γυνὴ τις ἐν τῷ χωρίῳ «Δανακὸς» οὔ ποῦ μετέβην ἐκ Φιλοτίου κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα.

— Δὲν εἶμαι γιατρὸς, κερά μου.

— Ὅχι δὴ ἐξοχώτατε, νὰ συχωρεθῶνε τὰ πεθαιμένα σου, κάμε τὸ κόπο νὰ τὸ δῆς ποῦ νὰι τὸ κακίτυγὸ νιχτουρισμένο. Τὰ προχτὲς τὸ ἤτεψενη ἡ γρηῖα ἡ γιάτρισα μὰς, τοῦ πνε καὶ τὸν ἐξορκισμὸ τοῦ παπα Βασίλη ἀπὸ τὸ Φιλότι, μὰ δὴν εἶδνε χαίρη τὸ καμένο. Σήμερον πάλι τὸ πρῶτὸ ποῦ ζυμώσαμενε τοῦ βάλκαμενε στὸ λαμό τοῦ τὴν πανιστήρα τοῦ φούρνου! ἐσὰ δὴ ζεστή καθὼς ποῦ ἦτανε καὶ τὸ πῆραμενε τρεῖς βόρτες τὸ χωριὸ καὶ τοῦ σημπαίνανε τσοὶ ντενεκέδες τὰ ἄλλα κοπέλια, μὰ νὰ ποῦ δὴν εἶναι βολετὸ νὰ σωτηρευτῆ...

Ἐκινήθη τότε ἡ περιέργειά μου καὶ ἐσκέφθην νὰ ἐπωφεληθῶ τῆς περιστάσεως. Ἐζήτησα δὲ νὰ προσκληθῆ ἀμέσως ἡ γιάτρισα.

— Ὅχι τὴν ἤθελες, γιατρέ μου, γιὰ νὰ κάμετε συβούλιο, μὰ λείπει στ' Ἀκρωτήρι καὶ θὰ στραφῆ στὸ χωριὸ αὔριο ποῦ νὰι Κυριακή.

— Ναι... ἀλλὰ δὴν πειράζει, ἔρχομαι αὔριο.

— Ὁ Θεὸς νὰ σοῦ τὰ πλερώσῃ, γιατρέ μου...

— Ποῦ εἶναι ὁ Δημήτρης; ἤρωτήσα.

— Ἐλα μπρὲ σὺ ἐδῶ νὰ σε δῆ ὁ ἐξοχώτατος...

Προβάνει ὁ Δημήτρης, ἡλικίας περίπου ἑκτὼ ἐτῶν, κίτρινος, πάσχων ἐξ ἰκτέρου καὶ κρατῶν τεμάχιον ἄρτου· ἀλλὰ μόλις μὲ εἶδεν, ἐτράπη εἰς φυγὴν περίτρομος. Μ' ἐφοβήθη, καὶ εἶχε δίκαιον, διότι ἐν τῷ χωρίῳ ἐκεῖνῳ ἀποτελουμένῳ ἐκ τριάκοντα περίπου οἰκιῶν, κειμένῳ δὲ παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Διὸς, σπανίως βλέπουσι τινὰ ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἰδίως ἐν ὄρχειμῶνος. Ἄλλ' ἐσκέφθην ὅτι δὴν ἔπρεπε νὰ παραμείνω ἐπὶ πλέον ἐκεῖ· καὶ ἀποχαιρετίσας τὴν πελάτιδά μου, ἐπέστρεψα ἀμέσως εἰς τὸ χωριὸν Φιλότι, ὅπερ ἀπέγει περὶ τὴν μίαν ὥραν τοῦ Δανακοῦ.

Ἡ πρώτη μου φροντίς ἦτο νὰ ζητήσω τὸν παπα Βασίλη ἵνα ἴδω τὸν ἐξορκισμὸν περὶ οὗ ἔτυχε ν' ἀκούσω καὶ ἄλλοτε, παρὰ γράδιον, εἰς διάφορα χωρία, ὅτι «εἶνε τὸ μόνο ἀντιφάρμακον τοῦ νιχτουρα».

Ὁ ἱερεὺς οὗτος, ὅστις εἶναι ἀρκετὰ μορφωμένος, μοὶ ἐπέδειξε γελῶν, «Μικρὰν Στιχολογίαν», ἐκδοθεῖσαν ἐν Βενετίᾳ τῷ 1755, ἐπὶ τοῦ ἐξωσύλλου τῆς ὁποίας εὐρηται χειρόγραφος ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐξορκισμὸς. Μοὶ προσέθηκε δὲ ὅτι, καθ' ἃ γνωρίζει, ἐκ παραδόσεως, ἄλλοτε ἐγένετο χρῆσις αὐτοῦ καὶ ὑπὸ ἱερέων.

1 Τὸ χυνομένον πανίον ὅπερ δένουσι βεβρεγμένον εἰς τὴν ἄκραν ξύλου καὶ καθαρίζουσι δι' αὐτοῦ τοὺς φούρνους.